

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
MAGYARORSZÁGON ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 35000 KORONA
EGYES SZÁM ÁRA 1500 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48 SZÁM

A közerkölcs lesültyedése

(In) Debrecen kőéletének egyik tekintélyes vezéralakja, aki sem a „Hajdúföld” del, sem a színigazgatóval nem áll baráti viszonyban, s így elfogultsággal meg nem vádolható, azt a bátor és egyenes kijelentést tette, hogy a színházi válságnak főokát ama közerkölcs lesültyedésében kell keresni, mely társadalmi életünk minden vonatkozásában érezteti a maga beteg és pusztító hatását.

„Szabad-e felháborodnunk piros színlapos darabok előadása miatt, mikor a szülők bárókba viszik a leányukat?”

A kijelentés egy kis permutáció segítségével így is fogalmazható: Szabad-e felháborodnunk a szülők eljárásán, mikor a színházak piros színlapos darabokat adnak? Így aztán megfordul a kérdés, a lényeg azonban ott marad, s mi, valamennyien eldöprenghetünk a közerkölcs fölért, melyet a katolikus kongregációk nagygyűlésen találóan jellemzett a görög katolikus érsek:

„Mondjátok, apák, miért nevettek olyan leányokat, akiket ti sohase vettetek volna feleségül?...”

S ugyancsak megtelettek bárjaink fiatal lányokkal, vörösen kigyúlt az erotika, leányt ereszt edelmi szaklapok pünkösdi királyok: választottak, néhány száz válogatással meggazdagított a törvényszékek irattára, a színpadok deszkáin pedig ismét megjelent a jeles izraelita bérnyagyász, dr Szabó Juci, hogy szerdái fiatalosságunk kitanítsa a fontosabb nem bajokról s egynehány szükséges óvintézkedésről...)

A közerkölcs tehát valóban lesültyedt s a Csokonai színház igazgatója maga mondta e közerkölcstől a legszigorubb és legobjektívobb kritikát, amikor egyik műsordarabjáról hivatalos fórum előtt így nyilatkozott: „Disznóbb darabot ennél még nem láttam!” (Kijelentését hitelesnek kell tartanunk, hiszen ő a mi színházunk terjesztője és irányítója!...)

Eddig hát rendben is volnánk, most már csak az a kérdés, hogy mimédon lehetne ezt a lesültyedt közerkölcstől visszaemléni régi, nagy magaslátára?

Esősorban is gerinces, hazofias és becsületes társadalomra, magyaros összetartásra s egészséges közszellemre volna szükség. Gondoljunk csak a liberálisizmus felé hajló, és- és újdebreceni társadalomra, azokra a magyar emberekre, akik pár olcsó szememestésért hajlandók egy irodalmi disznóság minden destruktívját elfeledni, akik konzervatív világnézetük fenntartásával Esti Kurirt lobogtatnak a gyorsvonat étkezőjében, akiknek egy lyukas autómobilkerék többet ér az egész lesajnált ébredő magyar mozgalomnál, akik mozit adának a színházdirektornak, mert magyar s ugyanakkor mozit vennének el a

mozsidirektortól, mert az is magyar...

Ime: itt van a közerkölcstől lesültyedése. A „nagylelkű”, az „elfogulatlan” magyar társadalom, melynek nagy része poltronul és bizonyos kényelemszeretettel, hol a tudományosság, hol pedig a társadalmi fölény álarcába bujva minden hazafias mozgalmából kihuzza magát és egyébről sem akar hallani, mint felelőtlen elemek atrocitásáról. Hol van a városvezető politikus, aki meg meri mondani, hogy a debreceni ébredők 7 év alatt egyetlenegyszer sem csináltak zavart, de de kétszáz ruhátlan városi polgárt felruháztak? Hol vannak tudós professzoraink — tisztelet a kivételnek — akik előadás közben arra gondolnának, hogy egész sereg olyan nyomorgó medikus figyelje őket, akiknek a felelőtlen ébredők adnak enni? Hol vannak a tudomány buvárai, különösen akkor, amikor Méhely professzor tart előadást a fajbiológiából? Hol vannak az ifjuság pártfogói az ő kegyelmes

dicséretükkel, amikor ezek a csunya ébredők nyolc magyar diákot küldnek el nyaralni? Hol van a városi, hivatalos elismerés, mikor a Madsz leányinternátust épít Debrecennek? Mikor az Arany János Társaság kultúrnapélyt rendez és jutalomkönyveket oszt a Liga?

Na, és hol van a színidirektor, aki ebben a rettenetes társadalmi zűrzavarosban így szól: Én sietek legelőször a közerkölcstől megmentésére! Mikor a Peer Gyntöt, Cyrano adtam, a színházam épügy tele volt az első előadásokon, akár az operettek első két előadásán. Ezen túl teheti sok operett helyett, sok nívós darabot fogok színrehozni, ahelyett, hogy az én magyar publikumom még az utcai színlapok elolvasásától is elszokjék...

Igen, ha ez így volna, akkor nem kellene kulturhivatást teljesítő egyesületek ellen író hadjáratot folytatniok a liberálisizmus rohamcsapatainak s jogfosztó akciókkal olyan in-

terményeket táplálni a kultúra nevében, melyek kulturát alig terjesztenek. Ez — hogy enyhén szóljunk — ép olyan helytelen dolog, mint mágnds-klubok ragyogó helyiségeit a bakk-szobák jövedelméből fenntartani. (Szegény Széchenyi István!)

A kulturát igenis spólni kell, de csak joggal és igazsággal és lángoló magyar lelkesedéssel. Legyen hit, hazafiaság, keresztyén valláserkölcs, legyen erős és magyar öntudat: a többi kitermi majd a megtisztult élet. Ne keressünk tehát előidéző és ható okokat, hanem teremtünk egészséges közerkölcstől, s akkor egyszerre fognak kitűnni a mulatóhelyek s megtelni közönséggel a színházak is.

Reméljük, hogy egyszer majd születnek o y leányok, akik sohase mentek volna a nagyapáikhoz feleségül...

És amit most elmondtunk: olyan igazság, hogy csak egy szóval se lehet ellene védekezni...

Ítélet a frankösszeesküvés perében

A bíróság pénzhamisítás büntetésében marasztalta el a vádlottakat - Nádosy és Windischgraetz 4 évi fegyházra ítélték, Barost és Szörtsejt felmentették -- A magyar közvélemény mély részvétellel fogadja az ítéletet

Az ítélet enyhítő körülményként állapította meg az összes vádlottak önzetlen hazafiságát

A frankösszeesküvés perében ítélték a magyar bíróság. Trianon áldozatai, a megnyugodni nem tudó hazafiság fanatikusai, Nádosy, Windischgraetz, Gerő és a többiek, akiknek sorsára hónapok óta elsorult szívvel, testvéri aggodással figyelt a magyar közvélemény, elnyerték büntetésüket, amelyet a megsértett jogrend követelt. A bíróság kimondta az ítéletet, amit lelkiismerete s a tétéles magyar törvények parancsoltak. De

a nagy per ezzel nem ért véget.

Mert hiába záródik be a börtön ajtaja a frankügy összeesküvői mögött, akiknek önzetlen, mindent kockáztató lángoló hazafiságát csak a belopakodott idegenek próbálták meg sikertelenül beszennyezni, a magyar

Az ítélet kihirdetése

Budapest május 26. A frankhamisítás ügyében, amelyet 12 napos kereszttől tárgyalta a budapesti büntető törvényszék, az elnök ma hirdette ki az ítéletet.

A törvényszék Markó utcai részén ezernyi tömeg lepte el a környéket, úgy, hogy a rendőrség csak a legnagyobb nehézséggel tudta a rendet fenntartani. A környező utcák egyrészt a forgalom elől egészen elzárták.

6 óra előtt 10 perccel vezették be a tárgyalóterembe a vádlottakat, miután a terem teljesen megtelt. A politikusok közül számosan jelentek meg. 6 óra 35 perckor vonult be a bíróság Török Géza vezetésével.

A bíróság bünsnek mondotta ki Nádosy Imrét és Windischgraetz Lajos herceget

pénzhamisítás büntetésében.

lélek megnyugodni csak akkor fog, csak akkor tud, amikor az idegőző honfígond nem fogja legjobbjait az erkölcsi világrend elleni vétésekre kényszeríteni: amikor elhangzik a megsemmisítő ítélet Trianon felett.

Nádosy és társainak ítéletében vádón kiált az égbe a nagy magyar tragédia, amelyben megnyugodni soha, semmi körülmények között és semmi áron nem lehet.

Amikor a magyar nemzet köteles tisztelettel veszi tudomásul független bírósága ítéletét, mélyszéges részvétellel és együttérzéssel tekint azokra a férfiakra, akik a hazafiai kétségbeesés extázisában mindentket feláldoztak az integritás szent eszméjéért: szepőlőlen multjukat, jövőjüket, becsületüket, szabadságukat.

mint bűnrészeset.

Gerő Lászlót, Parragh Ferencet és Scharf Nándort pénzhamisítás büntetésében hamis frankosok gyártása miatt, Raba Dezsőt pénzhamisítás büntetésében, mint bűn egédet, vitéz Hadla Józsefet, Agoston Árpádot és Velössy Bélát pénzhamisítás vétésé-

gében, ifj. Andor Endrét és Schwetz Tibort

hamis pénz forgalombahozatalának büntetésében

mint tettestársakat, Winkler Istvánt hamis pénz forgalomba hozásának büntetésében mint bűnségédet, dr Vargha Bélát közokirathamisítás büntetésében mint bűnségédet, Olchváry Jenőt ugyancsak közokirathamisítás büntette, továbbá bűnpártolás vétésében Mankovics Bélát és Kovács Gáspárt hamis pénz forgalomba hozásáért és ezért a törvényesék a következő ítéletet hozta:

Az ítélet

Az egyes vádlottak a következő büntetést kapták:

Nádosy Imre és Windischgraetz Lajos egyformán 4 évi fegyház, melyből 4 hó és 14 nap kitöltöttnek számít, azonkívül 10 millió korona pénzbüntetés és 3 évi hivatalvesztés, valamint polgári jogalknak felfüggesztése. Halls Lajos és Kurtz Sándor egy évi börtön, két millió korona pénzbüntetés és 3 évi hivatalvesztés.

Gerő László két évi fegyház, két millió korona pénabüntetés és 3 évi hivatalvesztés. Vradgh János, Parragh Ferenc, Spanring László, Kiss Lajos, Scharf Nándor és Hampel Ferenc hat havi börtön, egy millió korona pénzbüntetés, három évi hivatalvesztés. Vitéz Hadla József két évi fegyház, 500 ezer korona pénzbüntetés, hivatalvesztés

nincsen. **Velössy Béla** és **Agoston Árpád** ugyanaat a büntetést kapták, mint **Haála József**.

Rába Dezö egy évi és hat hónapi börtön.

továbbá két millió korona pénzbüntetés és három évi hivatalvesztés. **Andor Endre** 8 hónapi börtön, három évi hivatalvesztés. **Schwetz Tibor** hét hónapi börtön, egy millió korona pénzbüntetés és három évi hivatalvesztés. **Winkler István** 4 havi fogház, egy millió pénzbüntetés, a fogházbüntetést kitöltöttnek vették.

Az indokolás is megállapítja a vádlottak önzetlen hazafiságát

As intélet rendelkező részének kihirdetése után **Törek** elnök megkezdte a rendkívül terjedelmes indokolás felolvasását.

Megállapította, hogy **Nádósy** kívül nála magasabb személy, nevezetesen a kormány, vagy annak tagjai a frankhamisítási ügyről nem tudtak.

Nincs adat arra, hogy a vádlottakat más mint hazafias érzés készítette a kétségbeesítő vállalkozásra. Ez a frankhamisítási ügy csak bajt, keserűséget és kárt jelentett a számukra.

anélkül, hogy bármilyen vonatkozásban előnyt vártak, reméltek, vagy szerettek volna belőle. De a törvényszék egy percig sem habozott, hogy szembe ne forduljon a vádlottakkal, akik végeredményben mégis a törvény és jog tilalmát támadták meg. A vádlottaknál súlyosbító körülménynek mérlegelte a bíróság, hogy cselekedetükkel a magyar állam ellen hátrányos hatásokat válthattak ki. Viszont enyhítő körülmény mind-egyik vádlottnál, hogy

hazafias érzésből cselekedett, egyik-másik hivatali főnöke buzdi-

lenben fentartotta **Nádósy Imre** és **Windischgratz Lajos** herceg vádlottak kivételével valamennyi fogoly vádlott szabadlábra helyezését. El-

Nádósy és Windischgratz kivételével szabadlábra helyezték a vádlottakat

A védők előterjesztései után az elnök elrendelte **Nádósy Imre** és **Windischgratz Lajos** herceg vádlottak kivételével valamennyi fogoly vádlott szabadlábra helyezését. El-

Vásáry főjegyző gyűlölködő személyeskedése a színészkiüldöttség előtt

(A **Hajduföld** tudósítójától.) A mire a keresztyén egyesületek memorandumuma felhívta a minisztériumok figyelmét, a megvalósulás stádiumába érkezett. A jelenlegi liberális kisebbségi magisztrátus és a színigazgató közös jogfosztó akciója nyomán megindult a társadalmi harc Debrecenben. A színházi memorandum

mint a választóvíz csapta ki a keresztyén társadalomból a liberális lelkiségű donoverhídeket, akikből egyszerre kitortek a régi előítéletek és gyűlölködések, amelyeknek csak ürügy a színigazgató segélyezése, csak hogy a két nagy nacionalista egyesület mozijának elvételével létalapjától megfosztható legyen.

Ezen a **Tiszántúli Hirlaptól Esti Kuririg** habzó destruktív hadjáratnak legéppületesebb jeleneteiben **Vásáry István** polgármesterhelyettes ragadta kezébe a főszerepet, aki olyan féktelen gyűlölettel nyilatkozott meg Debrecen tulnyomó többségét képviselő keresztyén alakulatok ellen, mintha bizony nem is tudná, hogy pünköszt királyságot csupán csak a városi választások folytonos halogatásának köszönheti.

Olchvdy Jenö 5 havi fogház, melyből kitöltöttnek vettek 4 hónapot és 14 napot. **Vargha Béla** egy havi fogház, melyet kitöltöttnek vettek. **Kovacs Gáspár** 10 havi börtön, három évi hivatalvesztést kapott. **Mankovich Béla** egy évi börtönre ítélték.

Szörisey József és **Baross Gábor** felmentették.

A bíróság végül egyetemlegesen kötelezte a vádlottakat, hogy a sértett **Banque de France** részére egy francia frankot fizessenek meg.

tására, valamint az is, hogy **Mankovich** és **Kovacs** kivételével mindannyian önzellenül jártak el. — Javukra méltatta a bíróság, hogy tisztességes multjuk van és hogy cselekedetükben különös kár nincsen.

Nádósy Imrénél külön enyhítő körülmény beismerése, de enyhítő ndia, valamint a hercegné és a katonai vádlottaknál a férfias viselkedés, amellyel magukra akarták venni a többiek illetőleg alantasaik bűnét.

A felebbezések

Ezután **Sztrache** főügyész bejelentette, hogy felebbez **Nádósy** tekintetében azért, mert a törvényszék az ő közreműködését tettestársi közreműködésnek nyilvánította. Felebbez **Haála**, **Agoston** és **Velössy** tekintetében a büntetés mértékét illetőleg. Ettől eltekintve

az összes büntelési tételekben megnyugszik.

Felebbez **Szörisey** és **Baross** felmentése miatt.

A sértett képviselőjében **Auer Pál** megnyugszik az ítéletben.

A védők felebbezést jelentettek be.

lenben fentartotta **Nádósy Imre** és **Windischgratz Lajos** herceg előzetes letartóztatását az ítélet jogerőre emelkedéséig. Az elnök 9 óra után a fő tárgyalást bezárta.

Alig hisszük, hogy a társadalom minden rétegéből megnyilatkozó felháborodáson kívül **Magoss György** polgármester is megköszönje helyettesének azt a

hallatlanul pártoskodó és gyűlölködő kirohanását,

amellyel a színészek kiüldöttsége előtt nyilatkozott meg. Mert hogy **Vásáry** főjegyző **Kardoss** színigazgatót védelmezi, az a köztük levő szoros rokoni kapcsolatból könnyen megérthető. De az alább idézett kijelentése, — amelyet a város-házát önzellenül támogató sajtóból vesszünk át, — nagyfokú politikai éretlenség mellett még olyan mérvű elvakultságra is mutat, amely egy város vezetésére teljesen oda nem valónak mutatja annak hangzóatját.

„Véleményem az, hogy a városnak a most többet nem kéri, hanem követelmie kell (1) — mondta esszerint **Vásáry** főjegyző. — Utóvégre, mikor csaknem egy milliárdot áldoz a város a színészet fenntartására, lehetetlen, hogy itt existenciális érdekekre történjék hivatkozás, egyesek, vagy érdekcsoportok részéről, akiknek az existenciáját az állam olyan nyugdíjjal biztosítja (?), mint ahogy nagyon sok embernek nem áll mód-

jában berendezni az életét.

Ha existenciális kérdéstről van szó és a mozikkal existenciát akarnak csinálni, akkor is el kell venni a mozikat

és olyanoknak adni, akiknek kevésbé van biztosítva az existenciájuk, mint a mostani tulajdonosoknak.

Ebből a kirohanásból elégtétellel állapíthatja meg az adózó polgárság, hogy **Vásáry** István elvhu ember s nem felelte el a „Tiszviselők szakszervezetének” szocializáló alapelveit,

amely testülethez annyi gyöngéd szál csatolta.

De annál inkább megfélekedezett mások előtt és más körülmények között tett töredelmes ígéreteiről, amelyekre még módunkban lesz visszatérni.

Nem kevésbé példátlan dolog az sem, hogy a legnagyobb debreceni ker. testületek tárgyilagoss, higgadt memorandumára a felelősségre vonástól oltalmazó, óvatosan burkolt, de annál érthetőbb személyeskedő gyanúsításokkal válaszol egy polgármesteri helyettes, aki végül nem átalítja azt sem kinyilatkoztatni,

hogy az ébredők egyesülete ellen a táfékozatlan minisztériumokban bírói ítélettel helyrelgazított és megcáfolt, bünyádi eljárás alatt álló rágalmaszó újságelkekkel

igyekszik majd hangulatot kelteni. Tagadhatatlanul gyönyörű kijelentések mindezek. Méltóak a színigazgató érdekében megindult liberális hajza módszeréhez. Nyugodt lehet azonban a jelenlegi polgármesterhelyettes, hogy a keresztyén adózó közönség nem fogja elfeledni ezt a szereplését sem a törvényhatósági választások idején, amely mégis csak előbb-utóbb be fog következni.

Személyeskedő gyanúsításairól is lesz alkalma a felelősség vállalására és a helytállásra. Az EME pedig, amint értesültünk,

haladéktalanul bünyádi eljárást indít **Vasary** István ellen.

ha a fentközölt példatlan hetvenké-dése szerint megkísérli a hatóság előtti rágalmaszóval a destruktív lappellációkkal, amelyeknek cikk-tróit bírói ítélet kényszerítette hazugságaik megcáfolására s amelyek miatt most is folyik a rágalmaszó perek egész sorozata.

„Ébredő csorda” és a színházvezetés keresztyén szelleme

A rendőrség kinyomozta a mocskolódo névtelen levél szerzőjét — **Szigeti Jenő**nek, **Kardoss** direktor bizalmasának kézírása azonos a keresztyénygalázó firkaéval

Hirt adtuk tegnapi számunkban arról a kvalifikáhatatlan, otromba szennyíratról, amelyet egy „100-zas bizottság” álnév alatt meghuzódó gyáva fráter lopott be a „**Hajduföld**” irodai előszobájába. Megirtuk azt is, hogy a debreceni kir. törvényszék

hites irásszakértője megállapította, hogy a névtelen levél s a színház egy hivatalos írása azonos kéztől származik.

A rendőrség rövid nyomozás után kiderítette, hogy az, aki a **Kardoss** színigazgató névalírásával a **Hajduföld**hez küldött hivatalos levelet írta, s akinek kézírásáról a lakus is megállapíthatja, hogy azonos az „ébredő csordát” mocskoló irasművével:

Szigeti Jenö zsidó színész.

Az ügyel, miután azt a **Hajduföld** szerkesztője a bíróságnak adta át az ismeretlenségéből előrangot szerző bűntető uton való megfenyítése céljából, ítéletig nem kívánunk foglalkozni.

A színház fennen hangoztatott „keresztyén és hazafias” vezetésére sem óhajunk ezuttal megjegyzéseket tenni, hiszen a direktornak nemcsak a levelező **Szigeti** bizalmasa, hanem

egyik főrendezőjének kommunista multja is közismert Debrecenben.

No de ilyen csekélységekben ma már nem szokás fennakadni. Az ilyesmi igazán nem volna illő a jól-nevelt keresztyén publikumhoz. Így reméljük, hogy az „ébredő csorda” a jövőben is változatlan lelkesedéssel fogja ünnepelni színházi kedvenceit.

1 pár gyermekzokni	— — — — —	3000 K
1 pár női műselyem harisnya	— — — — —	28000 K
1 méter mosó crepp	— — — — —	9800 K

Petrik Károly és Társa

rőfős és rövidáruüzletében
Debrecen, Szentanna-utca 5. sz.

Az ünnepi vásár az olcsó árakkal még mindig tart. Szolid szabott árak.

Fűszer- és csemegeárú

szükségletét legjobb minőségben és jutányos áron a

Telefon : 70

CSANAK JÓZSEF KRT.

Plac-u. 51 sz. üzletében szeresheti be.

Füredi Szabó Lajos

A magyar mezőgazdasági kultúrának és közgazdasági életünknek egyik kimagasló értékű reprezentánsává lettünk ismét szegényebbek füredi Szabó Lajos halálával. Neve a hazai homoki szőlőkultúra megteremtésével van a legszorosabb kapcsolatban és Mathiással együtt ennek a kultúrának szentjei eredményekben gazdag életét.

Egész fiatalon, alig 21 éves korában Szlávi József, az akkori földm. ipar és keresk. miniszter, a díszjele, majd a tiszti m. kir. v. miniszter kezébe igazgatásával bízta meg és nagy elméleti és gyakorlati tudásával, mint a Tokaj Hegyalja legaposabb ismerője jelentékeny része volt a licenca elleni küzdelemben és általában a hegyaljai szőlő és borgazdaság elvirágoztatásában. Az első között volt, akik a transzportképes hegyaljai orvok a külföldi piacot megszervezték és maga is tengeren túli államokba, mint Amerikába is sokat exportált és járult hozzá a hegyaljai bór világhírnevének a kialakulásához.

Aug 18 évi állami szolgálat után ott hagyta Tarcalt és 1891-ben Debrecenbe jött, ahol megkezdte igazi apostoli munkáját a homoki szőlőkultúra megteremtésével. A minden második évben 3 mm. rozstól termő szőlő ot magyar kána. ánná változtatta át, sok-sok ezer katasztrális holdra menő szőlő telepítésével és a nyomor helyébe mindenütt jólét fakad keze nyomán. A vándorbotot kiragadja a kivándorolni kéző magyarok kezéből és ahol a kerítést meg az ablakát tüzeltek fel az emberek, ott ma virágzó jólétben élő szőlőhegy községek hirdetik áldásos munkája eredményét.

Munkáját csendben, feltűnés nélkül, ünneplést, elismerést magától mindig elhárítva végezte, mert az igazi elismerést a becsületes jól végzett munka feletti jóleső öröm és ezer és ezer embertársának boldogítása adta meg neki. Ugy hazai, mint külföldi kiállításokon számos kitüntetésben részesült az 1894-i antwerpeni nemzetközi kiállításon pedig nagy aranyéremmel jutalmazták.

Mint Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának évtizedeken át volt tagja, a városi politika irányításában tevékeny részt vett, mint a debreceni Faipar rt. elnöke, továbbá, mint a Debreceni Első Takarékpénztár évtizedek óta igazgatósági tagja, közgazdasági tevékenységével járult hozzá gazdasági életünk előrehaladásához. A munkának és a becsületnek kikerülést adó jellemű apostola volt füredi Szabó Lajos a város ura társadalmának kedves jó Lajos bácsija, akinek mi is meghatótt szívvel mondunk utolsó istenhozzadót.

Forró nyári délután

*Bedrnyékolt kis legényszobámba
Betűz a nap egy árva sugára.
Fényzőnőben vidám porszemek
Sziporkázva, fény-táncot lejtnek...
...Lomb-árnyékával enyelg a falon,
Mely fényfoltjába játszin be'enyul...
...A kis szobában néma nyugalom:
Minden hang a csend mély távába ful.*

*...A néma csendbe óra kong bele,
Egy zöld legyecské versenyt dong
vele...*

*A némaság most kétfelé szakad.
Majd mint a hullám, újra összecsap...
...Hanggyűrűt zöng még a kis légy
bele...*

*...Elhallgat. Semmi. Minden elpihent:
Forró, nyári csend...*

*Kedvenc költőmmel kezembe'
Fekszem a puha pamlagon...
...Rád gondoltam most merengve
Angyalom.*

*Lelkem-hárfája beleviharzik,
Belereng...
A kis szobában néma nyugalom,
A kis szobában most minden alszik,
Csak lelkem remél, lelkem szója cseng:
Redd gondoltam angyalom...*

*...A kis szobában forró, nyári csend...
(Nánds, 1926.) MAGHY ZOLTÁN*

Forgács urifodrász

Arany János-utca 2.

Szépen sikerült a székely majális

(A Hajdúföld tudósítójától.) A székely egyetemi és főiskolai hallgatók hagyományos majálisa szombaton este 9 órai kezdettel zajlott le a nagyvárdeji Vigadó díszesen új-áralakított helyiségeiben. A tágas termeket megtöltötte a menekült társadalom színe-java s a mulatság a késő hajnali órákig tartott a legpompásabb hangulatban Berki Lajos 12 tagú bandájának muzsikája mellett. A majális publikuma a meg-ejtett szépségversenyek során bálkirálynővé *Kolcsaryné Votih Ilonkát* választotta meg, míg a szépségverseny I. díját *Weichinger Böske*, a másodikat *Kováts Kató*, a harmadikat *Jagicza Mária* nyerte meg.

A megjelent hölgyek közül a kö-

vetkezők neveit sikerült feljegyeznünk:

URASSZONYOK: dr. Darkó Jenőné, Kolcsary-Borosa Mihályné, Pataky Emilné, Reithoffer Rezsőné, dr. Mayer Sándorné, özv. Kostya Jánosné, Békés Lajosné, dr. Darkó Jenőné, Asztalos Andrásné, dr. Sz. Kun Béláné, dr. Tóth Endréné, dr. Kováts Andorné, Jagicza Károlyné, Megyery Jenőné, Bommersbach Lajosné, özv. dr. Szabó Endréné, Balogh Vilmosné, Kerekes Jenőné, Fehér Bertalané, Ruthényi Árpádné, Székely Jánosné, Várady-Szabóné, dr. Széll Lászlóé.

URLEÁNYOK: Patak Nusika, Reithoffer Ilonka, Kostya Erzsébet és Ila, Weichinger Böske, Kun Ágota, Asztalos Gizika és Kató, Jagicza Margit, Magyar Erzsike, Bommersbach Nusi, Irén és Erzsike, Szabó Tschyry, Réthy Kathy, Balogh Ilus, Kerekes Sári, Vary Lili, Fehér Gabriella, Ruthényi Piri és Sári, Székely Lenke és Sári, Széll Magda, Kálmánczi Irénke, Várady-Szabó Melinda és Klára, Lapu Irén, Szolejom Irén, Vay Éva.

Hajduszoboszló város megszerezte a jódos hévforrás kihasználási jogát

(A Hajdúföld tudósítójától.) A pénzügyminiszterium a Hajduszoboszlóban feltárt földviznek és fősóviznek kihasználási jogát

35 évre Hajduszoboszló városnak engedte át

azzal a kikötéssel, hogy a város *gáz-motoros villamos központot, gyógy-só-főző üzemét, gyógy- és strandfürdőt,*

gyógyvízpalackozó üzemét és fürdő-parkot létesít. Az állam az ös-szajóve-delemből megállapított részesedést fog kapni. Nemcsak közgazdasági, hanem közegészségügyi szempontból is nagyjelentőségű ez az elhatározás, mert a magyar Alföld nemcsak gyógy-, hanem még kóztisztasági fürdőkben is igen szűkölködik.

Megkezdődött az egyetemes konvent közgyűlése

Budapest, május 26. A református egyház legfőbb fóruma az egyetemes konvent ma kezdte meg évi rendes közgyűlését, amelyet *Baltazár Dezső* püspök imája nyitott meg. Az éljenzéssel fogadott elnöki szavak végzetével megkezdődött a folyó ügyek tárgyalása.

Ravasz László püspök javaslatára elhatározták, hogy lépéseket tesznek

a református istentisztelet egy-ségesítése érdekében.

Egyebek között nagy érdeklődést támasztott a tiszántúli egyházkerület előterjesztése, amely a konvent köz-belépését kéri az *erkölcsrontó sajtó és irodalom, valamint divat kínzóeset ellen.* Az egyházkerület kívánja, hogy *tiltsák el a ledér táncokat* és intézzenek felhívást a társadalomhoz

a régi erkölcsök visszaállításá érdekében.

A kormányt fel fogják kérni, hogy

szigorubbán ellenőrizze a sajtót és irodalmat.

Nagy Emilné, a volt igazságügy-miniszter felesége kérte, hogy a rabok, vizsgálati foglyok számára az ed-diginél többször tartanak istentiszte-letet és legyen rajta az egyház, hogy a letartóztatottak kiszabadulásuk után existenciához jussanak.

Benedek Zoltán kormányfőtanácsos számolt be ezután a konvent vagyó-nának, az ugynevezett közalapnak ál-lásáról. Megállapította, hogy a közalap vagyon békebeli

hat millió koronáról 17 ezer aranykoronára olvadt le.

5 százalékkal emelték a felkészözve-gyek nyugdíját. Ahhoz, hogy az öz-szes nyugdíjigényeket ki lehessen elé-gíteni, hét milliárd koronára lenne szükség.

Délután félbeszakították a gyűlé-sezést, amely holnap délelőlt folytá-tódik.

„A direktor a Rózsalányról“

A színigazgató a sajtótörvény 20. §-a alapján a következő helyreigazító nyilatkozat közzétételét kérte:

A Hajdúföld 1926. május 21-iki számában a május 20-án megtartott szinügyi bizottsági ülésel kapcsolatban a következő kitétel szerepel: „Hogy a Rózsalány-t mindenütt ját-szották, ez a beállítás enyhén szölvá-n nagyon vaskos tévedés, mert a Rózsa-lányt egyedül Miskolcon akarták elő-adni, de a rendőrség itt is betiltotta (Szerk.)“ Valótlan az, hogy a Rózsa-lányt egyedül Miskolcon akarták elő-adni, de a rendőrség itt is betiltotta, mert a Rózsalányt Miskolcon

1924. május 10, 11, 14, 15, 17, 18 és 20 án előadták egymásután, később pedig ismételtelen előadták. Valótlan, hogy a rendőrség Miskolcon a Rózsa-lány előadását betiltotta, valótlan, hogy vaskos tévedés volna az, hogy a Rózsalányt mindenütt játszották, mert a Rózsalányt csak a nagy városokat em-lítve Budapesten 94 szer előadták, Pécsen 1925. márciusában 14 szer hozták színre és ezenkívül játszották Szegeden, Kassán, Pozsonyban, Nagy-várádon, Kolozsvárt és több kisebb vidéki városokban is.

Debrecen, 1926. május 22.

Tisztelettel
Kardoss Géza
szinigazgató.

Vitézzéavatás június 20-án a Margitszigeten

Budapest, május 26. Magyarország Kormányzója június 20-án fogja az arra érdemes egyéneket ünnepélyes keretek között a MAC margitszigeti sportpályáján

vitézzé ítni.

Az avatásra kerülő felfolyamodók az országos vitézi székfői június első napjaiban névre szóló értesítést kapnak.

Az 1927. évi avatásra csak azok a felfolyamodók jönnek majd tekintetbe, akiknek teljesen felszerelt kérvényeik előjáróságuk utján leg-később szeptember elsejéig az illető székkapitányságokhoz beérkeznek.

A református elemi iskolák ünnepélye

A református tanítótestület leg-közelebbi gyűlésén a hősök napja megünneplését is tárgyalván, elha-tározta, hogy a felsőbb osztályu tanulókkal részvevő a május 30 iki emlékünnepélyen. De, hogy a ta-nulók több ezer főből álló serege mind felkereshesse a hősök sírját s letehesse azokra egy-egy szál virá-gát: tanítóink május 29-én, szom-baton d. u. 4 órakor az összes nö-vendékekkel kivonulnak a hősök temetőjébe, hogy áldozzanak a hősök emlékének. — Az ott tartandó ün-nepély műsora: 1. Hymnus, ének-lék: a növendékek. 2. „Hősök sírja,“ éneklék: a Tanítók Vegyeskara *Bódi* Ferenc vezetésével. 3. Emlékbeszé-det mond: *Mocsári László* ig. tanító. 4. „Dübörög a magyarföld,“ éneklék: a Tanítók Vegyeskara. 5. Alkalmi költeményét előadja: ifj. *Jámbor* Lajos tanító. 6. „Hírszékely,“ ének-lék a növendékek.

Tanulmányuti kirándulás a Balaton vidékére

(A Hajdúföld tudósítójától.) Pom-pásan sikerült kirándulásra indult áldozócútúrtörők napján a kereskedő-társulati *polgári flutskola* 30 ta-nulója 9 kísérő tanár felügyelete alatt. — A Balaton körülutazása és egynéhány nevezetesebb hely meg-tekintése volt a tanulmányút célja.

A magyar tenger első meglátása Aligánál feledhetetlen élménye ma-rad a kirándulóknak, hiszen a leg-több debreceni fiú nagyobb folyóvizet is alig látott még.

A somogyi part fürdőstrandjai egy-másután vonultak el; Fonyódon ki-szállva a kedvező időjárás lehe-tővé tette a Balatonban való fürdőzést, amiről fényképfelvételek is történ-ték. Keszthelyen a *Festélich* herce-gek rezidenciájában minden látói-valót megtekintettek, majd Hévíz-Gyógyfürdőhelyre sétáltak át, ahol a világszerte ismert

lótuszekkel telt tóban fürödtek.

Az utat tovább folytatva, Tapolca volt az első megálló, ahol a híres tavasbarlangot, a községben elő-ruló kies fekvésű tavat, a rómaiak idejéből megmaradt ut- és falmarad-ványokat és *Bacsányi* János, a job-bágyfiúcskából lett „*elegáns poéta*“ szülőhazát szemlélhették meg.

Mánap a Tátika, Csobánc, Som-lyó, Saigliget és Badacsony mellett vitt fel az ut és Balatonfüreden meg-állapodva, a már most is nyűségű fürdői életet, a szénsavkutat, *Jóka* és *Blaháné* villáit stb. ismerhették meg.

hallgathat
Ingyen a JOST Rádiót
cukrászdában
délután 3 órától éjjel 12 óráig!!

Az olaszliszkai pénzhamisító banda a debreceni törvényszék előtt

Öt sötétarcu zsidó a vádlottak padján -- Bocherek és csacsenerek pajeszes hada a tárgyalóteremben
A főtárgyalás első napja

(A Hajdúföld tudósítójától.) A debreceni törvényszék szerdán délután kezdte meg az olaszliszkai pénzhamisítás ügyét, amely legjellemzőbb példája a galíciai mentalitásnak és annak a piszkos hálatlan-ságnak, melyet es a népség tenuesit a neki kenyeret adó magyar nép iránt. Azok, akik ettől a szerencsétlen országtól mindig csak jogokat, othont kaptak, akiket es a nép megtört itt maga kösött, azzal hálatlák meg mindent, hogy

rat anyagi érdekből, sötét bázisból

gazdaságilag akarták aldsni, létében megtámadni Magyarországot.

A frankösszeesküvés vádlottait nem akarjuk megsérteni az összehasonlítással, de meg kell jegyeznünk, hogy amikor magyar emberek előtöl állásukat, megölhetőségüket és mindentek áldozsák fel, hogy a maguk hite szerint hazájuknak használjanak, kétszeresen gyalázatos dolog az olaszliszkai zsidók sötét üsöme.

A frankhamisítóknak részvét, ezeknek megvetés és undorodás jár.

Szírta felvonul

A csütörtöki tárgyalásra természetesen felvonult Olaszliszka és a Sátorajajhely-környéki magyarországi Galícia minden sötéredke. Sötétarcu, pajeszes böcherekkel, csacsenerekkel telt meg a törvényszéki tárgyalóterem, amely ma úgy nézett ki, mint a Deák Ferenc-utcai zsinagóga hosszunepkor. A hallgatóság, vádlottak, védők egytöl egyig zsidók.

A terem ajtaja előtt rendörök, detektívek fogadják az érkezőt, aki csak a legsigorubb igazoltatás után juthat a terembe. Két hatalmas pad telt be ujságírókkal, néhány, a hall-

gatóság soraiban elvegyült etonfrizurás zsidó lány tarkítják odabent a kéret.

Végre 9 óra felé négy szuronyes börtönör hozza a vádlottakat. Olakunt a folyosón elcsattan néhány fényképezőgép, majd feltűnik az

öt sötét szíriai arc,

megvillan a négy szurony, azután nagy csend, majd a vádlottak egymásután helyet foglalnak a vádlottak padján.

Lombroso alakjai

Érdemes közlelrol alapon szemügyre venni ezt az öt sötét szíriai arcot. A három elsőrendű vádlott a csodarabbi családjából alakult közkereseti társaság tagja. Kettő — köztölök talmudista — rabbijeölt, a rótszakállu Friedländer Hermann olaszliszkai csodarabbi fia: Salamón és Chajem. Mindketten

lipikus képviselői fajuknak.

Hosszu, horgas orr, lengő fekete szakáll, kopaszra nyirott fej és vastag tincs a halánték fölött. Egyforma fekete nemzeti öltönyt, kaftánt viselnek puffadt testükön. Különösen Friedländer Chajem hízott meg a fogházban attól a kitűnő kóser kosztól, amelyet hitorsosai küldenek neki mindennap. Friedländer Frigyes, aki a hangzatos Sülem nevet viseli, már szép zoldes szürke zakkóban áll a bírai elé. Haját felelfe fésüli, erősen faji arcát borotváltatja. Ó már nem a kaftános, hanem

a valódi posli zsidó jaszitpust képviselő.

Megint csak új zsidótipus Bettelheim bankigazgató, a keresett eleganciával öltözött zsidó parvenü. Czink Rezső jelentékielen kis alak. Ó rá nem kíváncsi senki se.

Vádlottak és tanuk a zsidó-faji szolidaritás jegyében

A vádlottak azonban egytöl egyig egyformák a ravaszágban, óvatosságban s a tárgyalás, azaz, hogy a vallomások tömege valósággal iskola-példája a körömszakadtig való zsidó szolidaritásnak és a magyar gyámsol-talanságnak. A vádlottak egytöl egyig vigyáznak, nehogy valamit eláruljanak abból, amit a másik nem vallott be.

Friedländer Frigyes Sülem újpesti rőfős fantasztikus mesékkel áll elő.

Minden szaván érzik a belatnultság,

a ravasz óvatosság s a vallomása tele van a legzavarosabb képtelenségekkel. Weingartenöl meg se kérdezte, hogy kitöl kapta a pénzt, mert, mint mondja, ez öt nem érdekeltte. Különös óvatossággal kerül, hogy csak a legkisebb említést is tegye a csodarabbirol, akivel, bár kétszer is járt Olaszliszkán, soha sem beszélt, mert csodálatos véletlen-keppen

mindig csak Salamont találta othon.

A rabbi, aki más vallomások szerint éveki ki sem mondult a házából, pontosan csak akkor nem volt othon, amikor Sülem a házndni járt a hamis bankókkal.

A másik Friedländer Salamón, es a kis szőrös gnomszerű sunyi ember,

remegve lép a bíróság elé. A vizsgálótró előtt persze ő is mást mondott, a csendöröknek pedig még azt is elmagyarázta, hogy hogyan néz ki a hamis bankóprés. A tárgyaláson azonban mindeire már nem emlékszik, sőt a legcsodálatosabb ellentmondásoktól sem riad vissza, hogy társait mentse, bajba ne keverje.

Friedländer Chajem a csodarabbi kisebbik fia tipusa az enervált, betegidegű büntözött. Valamikor beteges hajlandóságában

természetellenes viszonyt folytatott Weingarten Jeromossal, de azért most nem tud róla semmit. Olyan sima, olyan ravasz, mint a kígyó. Csupa tudatosság, átgondolt óvatosság — az egész kis pajeszes talmudista. A legfőbb gondja persze neki is, hogy még csak véletlenül se hozza szóba a csodarabbi nevét.

Bettelheim igazgató a legagresszívabb, legintelligensebb és legelővigyázatosabb köztölök. Signum laudisára, harctéri érdemeire hivatkozik s előkelő gesztussal csak úgy beszél Friedländer Salamónról, a „szent” rabbi fiáról, hogy „ez a zsidó!”

Zsidó tanuk

De a tanuk se különbek, mint a vádlottak. A zsidó tanuknak — ki-

vétel nélkül — van egy-két szavuk, amivel menteni tudják a vádlottakat. Khon Márton olaszliszkai kereskedő egyenesen kijelenti, hogy tisztességes, becsületes embernek ismeri Salamont, akinek mindig adott pénzt, ha erre annak szükségé volt. Ezzel szemben fájdalmas, vérlázító az a gyámsolatlanság, ügyefogyottság, melylyel a magyar Galícia: az olaszliszkai környék becsapott magyarjai állanak a bíróság elé. Kártérítést egyik sem kíván a hamis milliókért, sőt még azszal sincsenek tisztában, hogy egy-

A tárgyalás megnyitása

Kilenc óra után néhány perccel bevonul a bíróság dr Jeney Sándor tanácselnökkel az élén. Utána dr Jankovics Jenő és dr Bornemissa Károly szavazóbírák, majd az ügyész dr Eöry Kálmán és dr Csáky János törvényszéki jegyző.

Az elnök megnyitja a főtárgyalást és a vádlottak személyi adatainak felvétele után az elnök felolvassa a vádiratot.

Elsőrendű vádlott Friedländer Frigyes Sülem 25 éves újpesti rőfős kereskedő és Friedländer Salamón

Friedländer Frigyes Sülem hazudozásai

A vádirat ismertetése után Friedländer Frigyes Sülemet, a valóban zsidó kereskedősegédi eleganciával öltözött újpesti rőföst szólítja maga elé az elnök.

Friedländer Sülem az elnök kérdéseire nagyon halkán, szégyenlősen mondja, hogy büntösnek nem érzi magát, mert bár 250 darab hamis millióst átadott Friedländer Salamónnak, hamis pénz gyártásban nem veit részt. Az olaszliszkai csodarabbi és a vádlottak közeli rokonai. Ezután előadja, hogy 1925. májusában találkozott Budapesten Weingarten Jeromossal, aki neki közeli rokona és gyermekkori barátja. Akkor még nem esett szó köztölök a hamis bankókról. Később augusztusban újra találkozott Weingarten Jeromossal, akinek panaszkodott, hogy ad ő neki hamis pénzt, amelyre kölcsönt lehetne szerezni

Sülem csodálatosképen csak Salamont látta a rabbiniusi házban

A vádlott ezután egy hosszas és szemtelentül hazug mesével áll elő. Elmondja ugyanis, hogy a két hamis millióst magához véve, azonnal lement Olaszliszkára, a csodarabbi házához.

Elnök: Kit talált ott?

Sülem: Csak Salamont!

Elnök: Más nem volt a közelben?

Sülem: Azt én nem tudhatom. Én elmondtam nehéz helyzetemet Salamónnak, akit arra kértem, hogy szerezzen nekem kölcsönt úgy, hogy én letétbe helyezném a hamis milliósokat, mire ő 60—70 milliót adna nekem kölcsön.

Elnök: Ezt soha sem mondotta eddig!

Sülem erre zavart hallgatással felel majd belekezd annak elmondásába, hogy mit csinált ezután. Mivel a „kölcsönt” illetőleg megállapodott Salamónnal, felment Budapestre, ahol augusztus 18-án Weingarten

általán kérhetnek a hamisítók által okozott kárért megtérítést.

Az egyik tanu a detektív vallatására pedig szánalmas képet nyujt arról, hogy milyen két különböző dolog, ha például egy frankhamisítást ügyben, vagy pedig akkor nyomoznak, mikor a csodarabbi fia csindli hamispenzt. Tizenöt percig kuttattak Bettelheim igazgató bankjában, a kályhából kihuztak két darab elégetett hamis millióst s aztán

még csak meg se nézték a kályhát, hogy van e benne több hamis millió.

A cigarettahamura egyszeren ráfogták, hogy az elégetett milliók darabjaiból származik a pernye. És így megy ez véges végig. A zsidó tudatossággal szemben mindentül a magyar ügyefogyottság, félsék gyámsolatlanság kísért a tárgyaláson.

az olaszliszkai csodarabbi idősebbik talmudista, 22 éves fia hamisbankjegy forgalomba hozatalának a büntetével, mint tettestársak vannak vádolva. Harmadrendű vádlott Friedländer Chajem Henrik 19 éves talmudista a csodarabbi kisebbik fia, Bettelheim Sándor a sátorajajhelyi Belvárosi Bank igazgatója 49 éves és Czink Dezső 23 éves kereskedősegédi, mint bűnségedek.

A mai főtárgyalásra, mint tanut vezették elő a Budapesten letartóztatásban levő Halmos Halpert Ernőt is.

és azonnal át is adott neki két darab hamis egy milliót. Ez augusztus 7-én történt.

Elnök: Mit mondott Weingarten, kitöl kapta a hamis pénzt?

Sülem: Azt mondta, hogy egy Halmos-Halpern nevű embertöl!

Elnök: Mondotta-e Weingarten, hogy ő tagja egy pénzhamisító bandának?

Sülem: Nem mondta! Ez engem nem érdekelt kérem!

Elnök: Nem igaz! A vizsgálóbírónál mást vallott. Azt mondta, hogy Weingarten elárulta, miszerint

tagja egy pénzhamisító bandának

és, hogy ez a banda már 600 hamis millióst is készített.

Sülem: Erre nem emlékszem!

átadott neki 250 darab hamis egy milliót koronást

Elnök: Kérdezte Ö, hogy kitöl kapta a hamis pénzt?

Sülem: Ez engem nem érdekelt!

Elnök: Mit csinált ezután?

Sülem: Elmentem Olaszliszkára a csodarabbi házához.

Elnök: Kit talált ott?

Sülem: Csak Salamont!

Elnök: Érdekes, hogy Ö már másodszer ment a rabbi házához és ismét nem talált ott senki mást, csak Salamont.

Hamis milliók a krumpoli alatt és a zsidó temetőben

Sülem ezután előadja, hogy Salamón mágnap hajnalban bement Sátorajajhelyre és ő a következő vonattal utána ment. Csak a visszafel jövő vonaton találkoztak, amikor

is Salamon előadta, hogy a hamis milliókból kiedott néhány darabot, 12 darabot pedig elégetett, miután azokat

egy bankban gyanúsak találtak.

Salamont már az állomáson várták a csendőrök és letartóztatták. Ő erre elment a zsinagógába és mikor onnan kijött, kapta meg a Salamon üzenetét, amelyet *Czink József* közvetített és amely úgy szólt, hogy az irásokat tönkessék el.

Sülemet hazugságon fogják

Erre ő átment a csodarabbi házával szemben levő ugynevezett *Sántha* féle házba, melyet Salamon nemrégiben vásárolt meg és ahova a *krumpi* alá elrejtette a hamis milliókat. A csomagot ő megtalálta, mire Chajimmal együtt kiment a temetőbe és elásta a pénzt.

Friedländer Salamon vallomása

Friedländer Salamont, a csodarabbi legnagyobb talmudista, fiát szólíttatja elő ezután az elnök, mint másodrendű vádlottat. Ideges pislogású, tipikus pájeszes kis zsidó lép félénken a pódium elé. Oly halkán beszél az ijedségtől, hogy a védők ideges kérésére az elnök többször figyelmeztetni kénytelen a hangosabb beszédre. Az elnök azon kérdésére, hogy bűnösnek érzi-e magát, halk

igennel felel,

majd a következőképen adja elő az esetet:

Frigyest, ki unokatestvere, soha nem ismerte. Egy ízben édesapjával, a csodarabbi fennjártak Budapesten és itt ismerkedett meg vele. Mikor Budapestről hazakerültek, pár hétre rá, augusztus 11-én Frigyes Olaszliszkára érkezett és elpanaszolta fizetésképtelenségét, az ő segítségét kérte. Előadta, hogy neki van hamis milliósa, amit értékesíteni kellene

és a befolyt összeget esetről-esetre megkapná. Mikor ő aggályát fejezte ki, Frigyes azzal nyugtatta meg, hogy szükség esetén mondja azt, miszerint a hamis milliókat az édesapja, a csodarabbi *perselyébe* eldote

ismeretlen adakozó helyezte el.

Elnök: Arról nem beszélt, hogy vannak-e társai?

Salamon: De igen, mondta, hogy valami *iskolapajtása az illető*. Másodszer augusztus 19-én jött ismét Olaszliszkára és 250 darabot adott át egy papírba csomagolva, amit a *Sántha Józseftől* vett saját házában helyeztem el.

Salamon vásárlásai a hamis milliókai

Elnök: Hány darabot helyezett el és kiknél először?

Salamon: 12 darabot. Kettőt *Sántha Józsefnek* adtam a ház törlesztésére, egyet *Sántha Mihálynak*, kettőt *Rosenblüth Lajosnak*, egyet *Kohn Mártonnak*, egyet *Csire Józsefnek* adtam át tartozásom törlesztésére, míg öt darabot a postára adtam fel *Reich József* címére.

A további kérdésekre előadja, hogy elutazott Sátorajauhelyre butort vásárolni, ahova

34 darab hamismilliót vitt magával.

Schwartz asztalonál vett egy ebédlő- és halászcsaba butort 22 millióért és 9 millió előleget adott, majd *Schweiger* kezébe ment, akinek 350 ezer koronás tartozását akarta egy millió-

As elnök ezután több kérdést intéz a vádlotthoz:

A vizsgálóbírónál ő is azt ismondotta, hogy Halmos a pénzhamisító bandának a tagja.

Sülem: Csak azt mondtam, hogy három-négy ember tud hamis milliót szerezni.

Elnök: Nem érdeklődött, hogy kik csinálják a pénzt?

Sülem: Ez engem nem érdekelt!

Az elnök erre elébe tárja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amelyben azt vallja, hogy május óta hetenként kétszer-háromszor találkozott *Weingartennel*, aki elmondotta neki, hogy tagja egy pénzhamisító társaságnak. A vallomás úgy részleteiben, mint egészében teljesen ellenében áll a vádlott most tett vallomásával, mire az elnök így szól hozzá:

— Látja, hogy nem akart kölcsönt szerezni. Mit beszél itt összevissza?

A Belvárosi Bankban Bettelheim igazgatójánál

sal kifizetni, de az gyanúsak találta a pénzt és nem fogadta el. Ezután az utcán találkozott *Schwartz* asztalossal, aki hozta neki a pénzt vissza, mert hamisnak találta, mire visszavette tőle a kilenc darab milliót és összetépte, zsebreletette.

Ezután elment *Weiss*hoz és a megmaradt 23 darab hamismilliót bedobta a tűzbe, attól félve, hogy valami baj lesz belőle, ha megtalálják nála.

A Belvárosi Bankban Bettelheim igazgatójánál

Elnök: A *Schwartz*tól visszakapott 9 darabot miért nem dobta szintén a tűzbe? Nem dobta maga a 23-at sem.

Salamon: A megmaradt 9 darab millióval elmentem a *Belvárosi Bankba* és a tisztviselőkhöz előttem azt adtam elő, hogy azok hamisak. A bankban a hamispénzt több darabra téptem és igazgatóságomba a puldon felejtettem.

Az elnök elébe tárja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, mely szerint ott azt vallotta, hogy

Bettelheim igazgatójának a bankban megmutatta az összetéptelt pénzt.

Salamon: Nem emlékszem rá. Hazafelé utazva a vonatban talákoztam Frigyesel és annak szemrehányást tett, hogy éppen a papi családost szemelte ki a pénz elhelyezésére.

Olaszliszkára megérkezve, az állomáson a csendőrök már várták és letartóztatták. Este *Lefkovicz Cink* Dzsó segédjével vacsorát küldött be neki, akitől hazajött, hogy az okmányokat semmisítsék meg.

Elnök: Miért mondott okmányokat? *Salamon*: Tudtam, hogy meg fogják érteni, hogy

az okmányok alatt a pénzt elrejtettem.

Az elnök 10 perces szünetet rendelt el.

Szünet után *Friedländer* Frigyes Sülemtől megkérdezi az elnök, hogy miért tett a vizsgálóbíró előtt a mostanától eltérő vallomást?

Sülem: Állandóan faggattak és hogy tud legyek a vallomáson, azt hagytam jóvá, amit a jegyzőkönyvbe bevettek.

Elnök: Hogy gondolta, hogy *Friedländer* Salamon 50—60 millió kölcsönt ad 250 darab hamis millióra?

Sülem: Biztos lehetett, hogy megtéríttem, mert ha nem tettem volna, feljelenthetett volna.

Chajem, az ifju rabbifi konokul tagad

A harmadrendű vádlott a csodarabbi kisebbik fia, *Chajem* kihallgatása következik ezután. Az ismerősök által beküldött kosztól megfizett pájeszes talmudista kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek. Nem tudott semmiről semmit, Sülemet nem is ismerte, mikor legelőször odajött hozzájuk, mint idegennel kezelt fogott, de nem tudta, mi járóban van. Amikor a bátyját az állomáson letartóztatták, este *Czink* asszal az üzemettel jött, hogy tegyék el a levelet. Ennek ő nem tulajdonított semmit, mert a bátyjának szokása volt, hogy a leveleit eltépte. Az üzenet után Sülem kisietett a kapun és Salamon házában az ablakán bemászott,

majd kis idő múlva kijöve, hívta őt sétálni. Eljutottunk a temetőig; Sülem a kerítésen bemászott, de hogy mit csinált ott, nem láttam. Mikor kijött kérdeztem, mit csinált bent. — Semmit, semmit, — válaszolta. Vasárnap kimentem a temetőbe és nagyapám sírján bátyámért imádkoztam, később elmentem arra a helyre, ahol előtte való nap Sülem járt és

egy kő alatt papírba csomagolva megtaláltam a hamis milliókat

Bettelheim bankigazgató mosakodása

Bettelheim Sándor a sátorajauhelyi bank igazgatója a következő vádlott. Nem érzi magát bűnösnek. *Friedländer* Salamon, a csodarabbi fia a bankkal üzleti összeköttetésben állott, 1925. augusztus 21-én bejött a bankba és ő, keresztül menve a helyiségen, valami

hamismillióokról hallott

de nem törődött az egészsel semmit. A puldról felvett egy darabot az odadobott színes papirosból és megtagoptva látta, hogy valami színes papír, ami nem lehetett hamispénz, majd a viláosság felé tartva

egy szál gyufát gyújtott és úgy nezte meg, hogy van-e benne selyomszál.

Hogy milliók darabja lett volna, nem lehetett kivenni, mert egy egész kis darab volt, amit a kezében tartott. Bement a szobájába, ahonnan később kijöve, alkalmazottaitól megkérdezte, miután a puldon még ott látta a színes papírost:

— „Ez a zsidó itt hagyta ezt a szemetet?” A papírt összezseperte s egy elhasznált utalványba gyűrve, a kályhába dobta.

Czink ellentétes vallomása

Az ötödrendű vádlott *Czink* Dzsó rőföségű semmiről nem tud semmit. Vacsorát vitt Salamennak, ez üzent haza, hogy tegyék el a levelet. Ő az üzenetet átadta.

Megkezdődnek a tanukihallgatások

A szakértő véleménye után a tanuk kihallgatására került a sor. Elsőnek *Deme* Mária, olaszliszkai postakiadónőt hallgatták ki, aki a feladott 5 millió koronáról előadja, hogy beküldte Sátorajauhelyre ahonnan másnap telefonon értesítést kapott, hogy azok hamisak. Azonnal jelentette, hogy azokat *Friedländer* Salamontól, az olaszliszkai csodarabbi idősebbik fiától kapta.

Mendik Béla sátorajauhelyi posta segédellenőr kihallgatása után *Deme* Lajos vallomása következett és előadta, hogy amikor tudomást szereztek arról, hogy 5 hamis milliót küldtek be Sátorajauhelyre, *Rosenblüt* veje 2 milliót akart feladni

és a gyertyánál, amely a szén égést megsemmisítettem.

Chajem, a sunyi, ravaszkodik

Elnök: Honnan tudta, hogy hamisak voltak?

Chajem: (hogy időt nyerjen a hirtelen kérdésre, kétszer is megkérdi) Honnan gondoltam, hogy hamis volt? Mert a jó pénzt nem szokták eladni!

Az elnök astán elébe tárja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, melyben úgy adta elő, hogy Sülemtől a temetőben megkérdezte, hogy mit ázott el ott, tehát látta, hogy Sülem valamit elrejtett.

Chajem: Nagyon elvoltam a sok szaktatástól keseredve, azt sem néztem meg mit írok alá, de ha azt kellett volna alá írnom, hogy valakit megölttem, azt is megtettem volna.

Elnök: Miről beszélgettek Sülemmel, a temetőből kifelé ment?

Chajem: A *Bodrogról*, a levegőről.

Elnök: Hol égette el a pénzt? *Chajem*: A nagyapám sírján égő gyertyánál, a hamut földdel összekevertem és szétszórtam.

Elnök: Milyen nyelven mondta Salamon az üzenetet?

Czink: Magyarul.

Elnök: A vizsgálóbíró előtt miért tette azt a vallomást, hogy a rabbi is, a felesége is, és Chajem is ott volt az üzenet átadásánál és hogy Salamon zsidó-német nyelven mondta az üzenetét és hogy Salamon azt is mondta, hogy

a szülei is tudják, mit felelőlevélről van szó?

Czink: Nagyon megvoltam savarodva, még azt is beismertem volna, hogy embert öltem.

A szakértő véleménye

Ezután *Hóder* Sándor szakértő a Magyar Nemzeti Bank felügyelője terjeszti elő szakvéleményét. A hamisított bankjegy főbb ismertető jelei: Fehér papíron lett nyomva, amelynek 90 százaléka papír és csak 10 százaléka rongy, míg az eredeti bankjegy 100 százalékos rongyból készült. A fej rézmetszet után készült,

ez a legszembetűnőbb a hamisított bankjegyen,

feltűnő továbbá maga a nyomás is. Maga a hamisítás kézi eljárással, fotográfia után készült. A bankjegyeken szokásos selyem szájak piros trónnal lettek pótolva. A hamisítvány azonban alkalmas arra, hogy pénzkézeltésben járjon egyéneket is megtévesszen.

a postán, de megvizsgálva a bankjegyet, azonnal

látták, hogy az hamis.

Kérdésükre előadta, hogy előzőnap a rabbi fiától kapta azt. Majd *Hal* cernél vezeti elő egy budapesti fogházról. Nem akar tudni semmiről semmit. *Sánta* József a követte őt tanu, akitől Salamon házat vett 65 millióért, amibe törlesztésképen

hamis bankjeggyel is fizetett.

Kártérítést nem kér, mert a csodarabbi megtérítette a kárát.

Több lényegtelen tanu kihallgatása után ma reggel 9 órára halasztotta el a bíróság a pénzhamisító zsidók bűnyüének főtárgyalását.

HIREK

1926 május 27. (Csütörtök)
 Prot.: Béda, Kath.: Béda e. t.

A Meteorológiai Intézet jelentése
 Időjárás: Változóan felhős idő várható, lényegtelen hőváltozással és egyes helyeken esővel.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10-1-ig, délután 4-7-ig.
 Városi múzeum 9-12-ig, 2-4-ig.
 Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kigyó (Piac-u. 33.), Arany Angyal (Piac-u. 50.), Reményes (Csapó-u. 34.), Sas (Hatvan-70.), Booskay (Cségy-léd-u. 22.), Tisza (Péterfia-u. 76.)

A volt 2. honvédszázezred tisztikara Tisza István gróf ezredes emlékeztetőre és a bajtársi szellem ápolására június hó 2-án fél 9 órai kezdettel Budapesten a Hungaria külön termében tartja hagyományos emlékiakomáját.

A Baross Szövetség összejövetele. Jól sikerült családi összejövetelt tartott a mult szombaton este az Angol királynő kerthelyiségében a Baross Szövetség helybeli fiókja. Az előkelő díszes társaság a legkellemesebb hangulatban éjfélig együtt maradt és úgy határozott, hogy a szokásos szombat esti összejöveteleket is az Angol királynő szépen díszített, rossz idő esetén fedhető kerthelyiségében rendezi, amelyen minden egyes alkalommal családtagjaikkal együtt megjelennek. Az elnökség felkéri a szövetség tagjait, hogy a most következő szombat este, vacsora utáni összejövetelen is minél nagyobb számban, családtagjaikkal együtt megjelenni sziveskedjenek.

A MANSz jótékonycélú majálisa Hajduböszörményben. A hajduböszörményi MANSz május 30-án d. u. gyermekvédelem céljára nagyszabású jótékonycélú napot rendez a *nép kertben*, mely alkalommal különböző sátrakban értéktárgyakat árulnak, ennivalót és frissítő italokat főznek kiszolgálni a MANSz tagjai. Különösen érdekes jellegű kölcsönöz az akciónak a táborút mellett sült fonatos. Az előre sikerültnek ígérkező ünnepély előkészítésén dr. *Ujvárossi Lajosné* kormányfőtanácsos neje buszolkodik. Minden valószínűség szerint résztvesznek rajta vitéz dr. *Bajcsy Zsilinszky* Endre nemzetgyűlési képviselő, dr. *Tasnády Kovács József* és dr. *Kontra Aladár* az EME böszörményi vendégei is, ugyancsak *Kiss Károly* országos főtitkár is várják Budapestről. (M.)

Harangszentelés a hajduböszörményi római kath. egyháznál. *Hajduböszörményi tudósítónk* jelenti, hogy az ottani római kath. egyházközség május 24-én d. e. tartotta az összes keresztényen felekezeten bevonásával harangszentelési ünnepélyét. Ez alkalommal *Énekes János* nyiregyházi prépost-kanonok tartott hazafiságtól izzó beszédet. A harang közadakozásból készült el, amely igen dicséretre méltó áldozatkészégére vall a Hajduböszörményben csekély számban levő római kath. híveknek. (m.)

Könyvajánlások. Berand: Mit láttam Moszkvában, Révész: Ady tragédiája, Molnár gyakorlati rádiókönyv, Madzsarné: Női test kultúra, Dr. Pál: Homosexualis problema. — Ezen könyvek kaphatók Antalfy könyvkereskedésben.

Becker porosz kultuszminiszter hétfőn érkezik Debrecenbe

Társaságában lesz Klebelsberg Kunó gróf közoktatásügyi miniszter is

(A *Hajdúföld tudósítójától*) Hirt adott már a *Hajdúföld* arról, hogy Becker porosz kultuszminiszter magyarországi útja alkalmával Debrecenbe is ellátogat. Most illetékes helyen úgy értesülünk, hogy a porosz kultuszminiszter hétfőn, május 31-én délelőtt 12 órakor autón érkezik Debrecenbe.

Klebelsberg Kunó gróf társaságában. Az illusztris vendégek első utja az

egyetemi klinikára vezet, ahol tisztelőkre ebédet rendeznek. Ugyancsak hétfőn délután 5 órakor megtekintik a ref. kollégiumot

s a **Turul Szövetségbe** tömörült bajtársi egyesületeket, amelyeknek tagjai ez alkalommal a kollégium udvarán fognak felállani. Ezután fél 6 órakor a kollégium disztermében ünnepély lesz a magas vendégek tiszteletére.

Térzene a hősök napján. A MÁV. műhelyi Egyetértés dal- és zeneegylet vezetősége, hogy a 27 év óta működő, kiöregedett zenészeit pótolni tudja, a műhelyi tanoncok — a munkások gyermekei — részére egy ingyenes zeneiskolát nyitott, amely rövid két és fél év alatt hatalmas haladást tett. Ez a 43 tagot számláló ifjúsági zenekar a hősök napján, május 30-án vasárnap délelőtt fél 12-től 1 óráig tanácsai megkeresésre a *Gambrinus* előtt — gazdag és változatos műsorral tisztelet tart, hogy Debrecen műértő közönsége előtt bemutatkozzon dokumentálja azt, hogy a magyar ifjúságból is lehet erős akarással, szorgalmas tanulással szakképzett zenészeket nevelni. Az ifju zenekar érdemes karmestere *Behabetz József*, aki az oktatás nehéz tiszteit teljes odaadással és fáradhatatlan buzgalommal teljesíti. A teljesítmény annál meglepőbb, hogy a kis zenészek a napi 8 órai munka után a Cserkészet, a *Levente* egyetben is elvégzik a rájuk háruló kötelezettséget s így heti 4-5 óra áll csak a zene tanulására.

A nőfelső kereskedelmi iskola növendékeinek sikere a budapesti gyorsíróversenyen. A debreceni négyévfolyamu nőfelső kereskedelmi iskola növendékei résztvettek a budapesti pünkösztü országos gyorsíróversenyen, amely alkalommal kihirdetésre került a május 2-án rendezett keleti kerületi verseny eredménye. Ezen a versenyen szintén szerepeltek a nevezett iskola tanulói, még pedig kitűnő eredménnyel, amennyiben a 250-es fokozás második lett *Papp Magda*, harmadik *Edvi Illés Aranka*, az iskola két végzet tanítványa. A 130, 160, 200-as fokozás első lett *Róth Elza IV. évf.* tanuló. Ugyancsak szép sikert értek el *Ungár Lili*, *Kertész Lili*, *Brózik Ida*, *Mocsáry Anna*, *Soós Ilona* tanulók. A tanulók munkáit parlament gyorsírók és pedig *Nemes Zoltán* és *Nosz Gyula* dr — az ország ezidőszerint mintegy 4 év óta rekordgyorsírói — bírálták meg és minősítették akik a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak a debreceni női keresk. iskola növendékeinek gyorsírói teljesítményeiről.

Közérdekű levelek

Vásáry István jogfosztásán is megmenti a színházat. Kaptuk a következő közérdekű levelet: Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! Nagy megdöbbenéssel olvastam, hogy a polgármesterhelyettesfőjegyző véleménye szerint a mozi-jogfosztást nem kéri, hanem követelni kell. Még akkor is el kell venni, — mondja ő — ha existenciális kérdés forog kockán. Ime, a sziklaszilárd és hajhatatlan városi vezető-szellem, mely tüzőn és vízen, társadalmi egyetelen, existencián és ha kell, jogfosztáson keresztül is kérielhetetlen szigorral érvényesíti a város nagy érdekeit. Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! Ezek után megilletődve várjuk a polgármesterhelyettesfőjegyző ur további nyilatkozatait is. Hiúság, hogy nemcsak a színházról, de más téren is teljes hévvel fog a város anyagi érdekeinek védelmében fellépni, így a hátralekös *ohati bérlet-összegek behajtását is ekkora eréllyel fogja forszirozni*... Tisztelettel: *egy B listás bérlő, akinek sem rokona, sem ismerőse, sem utódja, sem boldog őse nincsen a város vezetőség tagjai között.*

Rádió-műsor. Csütörtök, május 27. Budapest (600) 2: 9.30, 12.00 és 8.00: Hírek, közgazdaság, 4.30: Nemzeti Cserkészmagyartörő előadása, Faragó Ede: „A gyakorlati cserkészetről és az öreg cserkészetről”. 5.30: Modern magyar költők verseiből: 1. a) Erdélyi József: Fegyvertelen. b) Turcsányi Elek: Tul... c) Falu Tamás: Találkozás halott apámmal. d) Nadányi Zoltán: Hajnali imádság. Előadja: Úrmóssy Anikó. 2. Molnár Ferenc: A gugó... Előadja: Gellért Lajos, a Belvárosi Színház tagja. 3. Chansonok: a) Forró Pál-Pallós Tivadar: A három vén lány. b) Kosztolányi Dezso-Molnár Mihály: Ó, anyám, a királyfi. Előadja: Úrmóssy Anikó, zongorán kísérő Polgár Tibor. 4. Mór-cz Zsigmond: Hét krajcár. Előadja: Gellért Lajos, a Belvárosi Színház tagja. 5. Modern magyar költők verseiből: a) Tóth Árpád: Bús délelőti vers. b) Juhász Gyula: Béke. c) Babits Mihály: Korán ebredtem. d) Szép Ernő: Lányoknak való nóta. Előadja: Úrmóssy Anikó. 6. Gellért Lajos: Pahobia. Előadja: Gellért Lajos, a Belvárosi Színház tagja. 7.80: Hans Götting dr előadása: „Ein zweites Stündlein deutscher Fröhlichkeit”. 8.30: Molnár Imre dr hangversenye. Polgár Tibor zongorakísérettel és Hermann Ferenc hárfaművésznő közreműködésével. 1. Régi olasz áriák (Cesti, Legrenzi, Pergolesi, Luca, Haendel műveiből). 2. Trücek-Schubert: Fanasie (hárfaszám). 3. Régi magyar dalok a XVI. és XVII. századból Kern Aurél feldolgozásában. 4. a) Schneckner: Mazurka. b) Poenitz: Spieldose. (Zenélő óra, hárfaszó). 5. Paraszt nóták Kern Aurél feldolgozásában. 10.00: Kamarazene.

Kálföld: 4.00; Bern, (435) 6, Zene. 5.00: Berlin (504) 10; Szavaltatok, 5.15: Wien (581) 7; Strindberg mesék. 5.30: Berlin: Hangverseny. Bern: Gyermekóra, 5.40: Brunn (521) 2,4; Asszonyoknak. 6.10: Wien: Színház hírek. 6.15: Zürich (513) 1; Asszonyoknak. 7.00: Brunn: Lidia Fuohs zongorázik. 7.15: Prága (365) 5; Francia tanfolyam. 7.30: Breslau (418) 1.5 Lengyel tanfolyam. Oslo: Angol irodalmi óra. 7.40: Wien; Angol tanfolyam. 8.00: Bern; Paul Hegi dalszövege, Brunn; Tambarahangve seny. Oslo: Operaszíndarabok. Prága: zongoraverseny. 8.15: Zürich: Angol tanfolyam. Wien: Carmen, 8.25: Breslau; Berlini műsor. 8.30: Berlin: Kamarazene. Brahmest. Zürich: Szólista hangverseny. 8.40: Róma (425) 3; La Schaglia, Bellinop. 9.30: Oslo; Költemények.

Ügyvédi hír. Dr. *Jóna Kálmán* ügyvéd, irodáját áthelyezte Miklósetica 23. szám alá, a volt lakáshivatali helyiségébe. **Legmegbízhatóbb molykár ellen megóvó intézet** Nagy József utcánél, Szent-Anna-utca 3.

1 méter mosó delin

karton vagy voile

14.500 korona

Női harisnya — — — 7.000 K
 Férfi fuszekli — — — 6.000 K

Benyáts Emil

Főtéri üzletében (Tisza palota)

NE VEGYE MEG

fűszer-, csemege- és italszükségeit mindaddig, míg meg nem győződik a

„Hangya” legújabb olcsó árairól

Fűzletek: Rózsá-utca Tisza-palota, Piac és Miklós utca sark. — Fióküzletek: — a város minden részében

HIRDESSZEN A HAJDUFOLDBEN!

APOLLO

MA

VIGSZINHÁZ

Két léger egy előadásban!

I. Gyorsabb mint a szél. II. Hajsza a vadonban

Csak felnőtteknek 16 éven alúiak kizárásával!

SONJA Putty Liával

— Elfogták a hajdunánási sorozatos lopások tettesét. Hajdunánáson hónapok óta nagyszabású lopások történtek, melyeknek elkövetőit a karöltve dolgozó rendőrségnek és csendőrségnek nem sikerült kézre keríteni jóideig. Végre egy a helybeli detektiv-csoportvezető Lehmann János által elfogott kiskorú fiú valószínűsége alapján elfogták a rablások elkövetőjét K. Szabó Imre hajdunánási lakost, gulyás-bojtárt. K. Szabó Imre beismerte, hogy sorozatos lopásait fiatal társával együtt követte el. Éjnek idején a várostól messze fekvő gulyáról bejártak lopni és a lopott dolgokat részint saját céljaikra használták fel, részint Kecskés Gerzson hajdunánási lakos révén értékesítették. A hajdunánási rendőrség őrizetbe vette K. Szabó Imrét ifjú társával együtt. Kecskés Gerzson ellen pedig folyamatban van az eljárás.

— A Békéffy-kabarétársulat vendéglátója. Budapest legnagyobb kórikusainak és művészeinek társasága június 8. és 9. én két teljesen különböző új műsorral vendégszeretelnél fog az Arany Bika dísztermében. Békéffy László szellemes konferensziái országszerte népszerűek és épp oly érdeklődésre számítanak, mint Lukács Pál nagyszabású művészete. Radó Teri és Kékény Ilona dalai, Radó Sándor kupléi és egy csomó kacagtató tréfa lesz ezúton Békéffyék műsorán. Jegyeket holnaptól kezdve árúsít a könyvkereskedés.

— A legújabb nyári vasúti menetrend megjelent. Közi a legújabb menetrend változásokat. A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendjeit. Gőzhajó- és postajáratokat. Díjzabást, stb. stb. Ára 20,000 K. Kapható a főbizománysnál: Hegedűs és Sándor R. T. könyvkereskedésében, valamint az összes könyv- és papirkereskedésekben és dohányárudákban.

SZÍNHÁZ

Műsor:

Csütörtökön, május 27-én béreletszűnetben: A kis Rott és társulatának vendéglátója.

Kabaré a Csokonai-színházban. A színházi válsággal kapcsolatos városi moziakció hathatósabb alátámasztására és a vidéki színészet kulturmissziójának dokumentálására a Szerecsen utcai kabarétársulat szerdán este sikertelt propagandaelőadást tartott, melynek keretében a zsidó-alakításairól híres *Kis Rott*, továbbá *R. Türk Berta*, a közismert kupléénekesnő, *Erdélyi Géza*, a Zerkovitz-árják népszerűsítője, az ügyes táncos s még egynehány jó kabaré-színész mutatták be sokoldalú tehetségüket. A vendégszerelő társulatnak javára írjuk, hogy ezáltal mellőzték a szokásos két- és egyéltelmű kabaréstilust és minden tekintetben beleilleszkedtek az ideai színházkultúra színvonalába. Elmondhatjuk, hogy forró színházi este volt. Valóságos *teatre parach...*

Galambos

cukrászda
nyári helyisége
!! megnyit !!

Minden este zenel!

Mozgókínzások közleményei

Csütörtök — Május 27

Vigszínház

Kizárólag csak felnőtteknek 16 éven aluliak kizárásával! „Sinja” filmjáték 6 felvonásban. Putty Lia ebben a filmben a legjobb szerepében mutatkozik be, épen azért hozzuk azt közönségünkre repribe. Oroszország lovas tisztjeinek életéből egy találon kiszakított epizód a maga teljes eredetiségében. Remek mese-zövé, megkapó izgató változatokkal, aminek hatásait rendkívül elősegíti a Putty Lia nagy szépsége és nemes művészete. Kisérők: „Magyar Híradó”, „Ne utazzál pénteken” burleszk.

Apollo-mozg

Két sláger egy előadásban és pedig I. „Gyorsabb mint a szél”. Egy vakmerő lovas utóérheiben bravurjai 6 felvonásban. A főszerepeket Fred Tompson és Silver King játsszák. II. „Hajsza a vadonban”. Cowboy dráma 7 felvonásban. Kalifornia őserengetegének mélyén és titokzatos esendjében, o'dugott kis farmtelep képezi a dráma központját. Mint a cowboy drámák legnagyobb része lovas-bravurokban bővelkedik, — hajsza, amely egy bűntény megtörtései iránnyul. Sok bonyodalom után a tettes megkerül és az igazságnak elév van téve.

Jönnék! Tom Mix, Zoro és Huru és a „Rózsák madonnája”.

TESTEDZÉS

A DTE atletikai szakosztálya május 27-én, csütörtökön este fel 9 órakor a Gambriusban tisztújító ülést tart, amelyre kéri a tagok pontos megjelenését.

A TŐZSDE

A korona Zürichben: 0'0073.30
Zürich, május 25.

Zürichi zariás

Budapest 0,0072,30 Páris 16,52¹/₂, London 2512, New-york 516,62¹/₂, Brüsszel 1665, Milánó 19,67¹/₂, Amsterdam 207,80, Berlin 122-95, Bécs 78, Szófia 3,75, Prága 15,31¹/₂, Varsó 43, Belgrád 9,10¹/₂, Bukarest 1,95.

Hivatalos devizaárfolyamok:

Angol font 347,100—349,100, belga frank 2379—2419, cseh korona 2111—2120 dán korona 18730 18790, dinár 1255—1263, dollár 71525—71825, francia frank 2389—2429, hollandi forint 28645—2879, lengyel zloty 6200—6500, leu 271—281 leva 517—522, lira 2750—2790, német márka 16992—17042, osztrák schilling 10069—10103, norvég korona 15445—15495, svájci frank 13875—13855, svéd korona 19100—19160.

Gabonatőzsde

A liszt- és őrleménypiacon a malmok a duplanullás lisztet 7550, a nullás lisztet 7500, a keites lisztet 7200, a négyes lisztet 6850, a hatos lisztet 5450, a hetes lisztet 8200, a nullás rozslisztet 5600, az egyes rozslisztet 3850 koronával jegyezték. A termények piacán az üzleti tevékenység rendkívül szűk keretek között mozog. A tengerit azonnali szállításra 207.500 koronával kínálták. A zabpiacon 270.000 koronás áron volt árajánlat. Az árpafélék piacán takarmányárpát 245.000 koronával egyezték. A magpiac teljesen üzemtelen.

FESTÉKEK

a legszebb színekben a legkiválóbb minőségben nagyon olcsón kaphatók

STERN

festéküzlet Piac-utca 10, Bikkával szemben

A debreceniek találkozóhelye
Budapest elsőrendű,
modern családi szállója az

„ISTVAN KIRÁLY”
SZÁLLODA

VI., PODMANICZKY-UTCA 8. SZ

Mérsékelt árak, figyelmes kiszolgálás
központi fűtés, lift, meleg vízszolgáltatás,
modern és kényelmet nyújtó berendezés.
A nyugati pályaudvar közelében

Ha venni, vagy eladni akar, ha állást keres, a HAJDUFOLD hirdetéseinak biztos az eredmény.

814/1926. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreceni járásbíróság 1926. Pk. II. 15608. számú végzése folytán dr. Aczél Jenő által képviselt Schwarcz és Berger és Tarsa részére 17,488 000 korona s jár. b. hajtása végett Debrecenben 1926 május 27. napján délután 5 órakor Csapó utca 11. szám alatt férfi ruha és üzleti berendezés a legtöbbet ígérőknek birói árverésen eladtnak.

Debrecen, 1026 május 26-án.
Szállagyi
bírószági végrehajtó.

Poloska

sváb, tetti, patkány, egér és mindenféle fergek irtására legjobb a NÁNÁSSY-féle szabadalmazott FÉREGIRTÓSZER — amellyel felelősséggel és megbízhatóan vállalja a feregirtást és lakások vizsgálatát helyben és vidéken. Poloska és feregirtószert kapható

Nánássy István

Debrecen, Kossuth-utca 47. sz.

Alapítva 1884 ben Telefon 12 Alapítva 1884 ben

Killer Ede butorgyáros

villanyerőre berendezett butorgyára
Debrecen, Ferenc József ut 68. szám

Nagy választék olcsó és műbutorokban, előnyös részletfizetésre is kapható!

Menjünk a

Magyar Ruhaipar

hoz, Debrecen legnagyobb férfi ésiu ruhaárúháza

Piac ucca (közvetlen a Bika-szálló épületében)

Telefon 13—35

Ott jól és nagyon olcsón vásárolhatunk!

BIKSZÁDI

ásvány és gyógyvíz a gyomorégést azonnal megszünteti, hurutos betegségeknek nélkülözhetlen. Kitűnő borvíz.

Kirendeltség: Péterfia-utca 42. szám. Telefon 5-47.

APROHIRDETÉSEK

Levelzés

Deutsche Erzieherin mit Jahres zeugnisse
Anträge an die Zeitung „1 Juni“ 214

Lakás

Butorozott szobát keresek
teljes ellátással közepes tályhos tartozó
idősebb nőrel vagy gyermektelen házaspárral. — Ajánlatokat a kiadóba kérek
„Othon“ jellegre.

Butorozott különbejárati szoba 1-2 szeme y részére kiadó Széchenyi 18 223

Különbejárati csinosan butorozott utcai szoba kiadó Szentanna-utca 50. 218

Különbejárati udvari szoba irodának kiadó. Teleton bevezetve. Arany János 10 215

Hegyzsolas lakás fürdőszobával és mellék-beliiségekkel kiadó. Koncz, Péterfia-u. 10 222

Egyszerű kis butorozott szoba egyenmő lékűl kiadó, Miklós-utca 21 48

Érdély legszebb vidékén, Tusnádon nyaralókat olcsón elfogad ur i család. Értekezhetni Török Bálint-utca 25. 183

Különbejárati ulcsi butorozott szoba kiadó Török Bálint-utca 25. szám. 184

Olcsó butorozott szoba központban június elejére kiadó. Hűvelyes 6. 205

Kiadó a Homokkert elején villanyvilágításos 8 szobás családi ház, a hozsátartozó gyümölcsös kerttel és keresek a városban modern 3 szobás lakást. Cim a kiadóban. 190

Kugligolyók, kuglibábok

legjobb minőségű kugligolyó faanyagból készülnek, legolcsóbban beszerezhetők

Rönyves Tóth Antal

első debreceni villanyerőre berendezett
0000 esztalgályos műhelyében 0000

Rákóczi-utca 14. szám.

BUTOROK

eliamerten legjobb minőségben, eredeti gyári áron szerezhetők be a

Debreceni Faipar R.-T.

városi üzletében

Király-utca 4. szám.

Kedvező fizetési feltételek!

Férfitalpalás 40.000 K

Női talpalás 35.000 K

Jótállás mellett mindenféle új munkát elsőrendű anyagból legszelbben, legolcsóbban készít. Tisztelettel

Mikó János

argol és francia cipész

Széchenyi-utca 47.

Kiváló

szépen és legolcsóbban fest. vegyileg tisztít.

Libándy

Péterfia-utca 4. szám.

Kutfurási Vállalat

Artézi kutak, gyári és málmikutak, beton- és téglakutak készítése, eldugult artézi kutak rendbehozatala, felelősség mellett eszközöltenek.

Molnár József

képesített kutmester

Hajdunánás, Bercsényi-u. 1600

Ajánlat

festékek, lakkok, firnisz, zománcok, legfinomabb szoba padlólakkok legolcsóbban kapható. Klein Vilmos Arany János 10. udvarban. 224

Legdivatosabb kalapok 80.000, ruhák legolcsóbban készülnek „Belvárosiban“ Kossuth-utca 26. 811

Borotvák, ollók, hajvágógépek, kések, speciális javítása Bartha modernül felszerelt műköszörlődjében, legjobb acélárk legolcsóbb árban. Széchenyi-utca 57. 400

Legújabb szakmalkalpok nagy választékban olcsón kaphatók Matta Anna, Csemete-utca 10. 1020

Kiadó helyiség raktárnak vagy átalakítva lakásnak. Telek 45. 188

Jómenetű cukrászda más vállalat miatt átadó. Cim a kiadóban. 175

Tölgys főlágva, hazaszállítva 42.000 korona. Méliusz-tér 6. szám. 231

Ócska rubát vesz és elad Havas János, Péterfia 80. szám. 207

öt hold föld a halapi iskola mellett eladó. Értekezhetni Maróthy György-utca 28. szám. 186

Magyasarón 36 katasztrális hold elsőrendű föld tanyával bérbeadó. Értekezhetni ünnepe másodnapján délelőt Honvéd-utca 16.

Takarékfűzések mindenfajta legolcsóbban raktáron készen felelőséggel minden árban. Miklós utca 18. Biharynál.

Uradalmi fajbor. Szentannapuszta szőlőtelepen 260 hektoliter 1925. évi teljesen egyöntetű kétszer lehuzott, tisztán kezelt Ezerjó bor korosmárosoknak és vendéglősöknek hordótelekben eladó. Ára literenként 4500 korona. Értekezhetni kint a szőlőtelepen. A Debrecenből reggel 7 óra 15 perckor induló vonat a szentanna pusztai állomáson koci várja. 177

Fajborok sajáttermésű és új naplaron liter- és hordótelekben Blaszok, Arany János-utca 30 szám 802

Saját terméű tokaji szamorodni boraimat literenként kimérem. Vigkedvű Mihály-utca 14. 168

Erdős kárpitos Simonffy 13. Kész hencerek, diványok kaphatók. Megrendelést, javítást jutányosan eszközöl. 484

Percel Miklós

az ural világ művész-fotografusa Péterfia-utca 76. szám I. em.

Jazz-band I TAMBURA ZENE I Jazz-band

Elsőrendű budapesti zenészekből álló

TAMBURA ZENEKAROM

esténként hangversenyez gyönyörűen díszített kerthelyiségben.

Gazdag József vendéglős. Hunyadi-utca 1. sz.

Képkerepezést,

ablak gittelést, üvegtetők javítását a legolcsóbb árban készit

BÓCZ LÁSZÓ üveges és képkerepező Debrecen, Bethlen-u. 41

Sok kínzó fájdalomtól szabadul meg, ha lábait

ALPESI LÁBSO

val készített fürdővel gondoszza. Kámfur és lenyólkivonat tartalmu,

Egy nagy doboz ára 12.500 korona.

Kapható az összes gyógyszerárakban és drogeriákban.

Főraktár Magyarország részére Dr REX DROGERIA Debrecen, városház épület.

Schiffer József

üvegeszló és tükörgyártási telep

Csapó-utca 19. sz.

UNIO-RADIO

Debrecen legdusabb rádió-felszerelési telepe. — Vásárlás előtt okvetlen keressze fel. — Képes árjegyzékünk komoly érdeklődőknek díjtalan. Részletfiz. kedvezmény.

HUNYADI-UTCA 14. SZ.

Gyászoló felek figyelmébe!

CSURKA

„KEGYELET“ TEMETKEZÉSI VÁLLALAT

II II ÉRTESETÉSE II II

Egyszerű temetés felnőtt részére: 200 cm. hosszú koporsó, szemfedél, párna, kántor (stóla), fejfa (kereszt), sirásás, 2 lovas gyázkocsi: 750 000 kor.

Diszes és legdiszesebb temetések választás szerint mindég a legmérsékeltebb árakon. — Minden temetkezési cikkekből dus, nagy választék. — Tisztelettel

CSURKA „KEGYELET“ TEMETKEZÉSI VÁLLALAT

Kossuth-utca 8. — Üzleti telefon 381. — Lakás: 57.

Köztudomásu már, hogy a nyugalmazott főtisztviselőkből alakult

„TÜZ“

fűtőanyag kereskedelmi vállalat

Püspöki palota I. em. 22

(Nagytemplom felől)

Telefon 353.

a

legolcsóbb

tüzelőanyag beszerzési forrás.

Kereslet

Parádra ur asszony keresztény ur i szobátársat keres. Szoba van. Cim kiadóban 216

Intelligens 36 éves nő magános ur vagy urnőnél, vagy kis családnál házvezetőnő állást keres. az összes házi teendőket végzi. Cimét „Kitaláló“ jellegre kérek a kiadóhivata ba. 203

Hungáriások, ügynökök könnyű előfizettséggyűjtésre felvételnek. Megbeszélés nyolctól tízig. Déli-sor 17. 226

Jómegeleű leány, 14-16 éves, gymolcsárusitáshoz felvétetik. Késes-utca 28 230

Megbízható mindenos háztartási alkalmazott, aki főzni is tud, éves bizonyítvánnyal jelentkezhetik 1-jére a reggeli órákban. Kálvin-tér 13. Dr Báthory. — Ugyanott országos hármas duplafala teljesen felszerelt méhkaptárak és mézpergető eladók. 238

Eladás

Használt asztalparhéd jutányos áron eladó. Werbőczy-utca 6. 218

Vénkert, Domokos-utca 15. házaz szőlő jutányosan eladó. Kerékgyártó, Hunyadi 18 219

Eladó Bocskay-kertben kétnyilas szőlő két-szobás lakással. Cim a kiadóban. 170

Egy jókárban levő olajtengelyes tekele Eszterházy-kocsi egy és két lóra eladó, Piac-utca 68. tüzletben. 210

Eladó ház Csapókert e'ején, villamos megállónál, öt egyszerűbb lakásokkal, ugyanott vetőgép, rosia, kaparó stb eladók Értekezhetni Szent Anna-utca 12 sz. 212

Eladó 220 hold tanya épületekkel. Cim a kiadóban. 178

Lucerna lábón 800 négyzetögl területű eladó. Vigkedvű 12. 182

Eladó Jókai-utca 44 számú ház átadó lakással, értekezhetni ugyanott. 192

Valódi jó fejős svájci kecske és kassó méhek eladók Károly Ferenc József-ut 52 sz 197

Személyautó 4 hengeres, ézemképes, jó gumikkal 14,00.000 koronáért eladó. Szentanna-utca 46. 226

Vegyes

Élvezett egy fél barna spanglis oipó Mandel Lipót tüzletétől Kossuth-, Kándia-utcaig. A megtalálót kérem bejuttatni a Mandel ur tüzletébe, hol jutalomban részesül. 224

58/1926. végreh. sz. Árverési hirdetés. A hajduböszörményi kir. járásbírósnak 1926 Ph. 3067. számú végzése következtében dr. otrókocsi Nagy Sándor ügyvéd által képviselt Kis Ernő javára lovak stb. nyilvános árverésen eladotnak Hajdubádházon, Pallag-pusztán 1926. évi június 1 én délelőt 10 órakor. Kelt Hajduböszörmény, 1926 május 12. Bált Bálint s. k. kir. bír. végrehajtó.

Kiadja a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferenc József-ut 59.